

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Václav Klaus:
Lutherův teologický spor

Jiří Weigl:
Martin Luther a naše doba

Zdeněk Kučera:
Martin Luther: Nemohu jinak

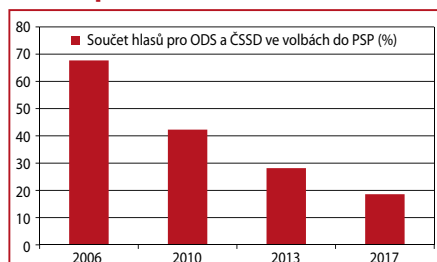
Jindřich Forejt: Paličatost
a hrubost není program

Otázka IVK:
Proč nejsou české parlamentní
volby koncem demokracie?
(**Jiří Weigl, Jan Keller,**
Miroslav Macek, Jan Koucký,
Ivo Strejček, Vojtěch Kotyza,
Petr Hampl, Erik Best,
Vratislav Hlubuček, Lubomír
Kopeček, Václav Vlk st.,
Daniel Kaiser, Jan Bartoň,
Milena Varadinková)

Hana Lipovská:
Slepé uličky evropské integrace

LISTOPADOVÝ GRAF IVK

Úpadek tradičních stran

Pramen: ČSÚ

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 29
160 00 Praha 6
e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 27. 11. 2017

Lutherův teologický spor nebo šlo o daleko více?

Václav Klaus

Den 31. října 2017 (jenom letos, nikoli permanentně) vyhlásilo Německo národním svátkem. Běžní lidé nemuseli do práce a politici uspořádali ve Wittenbergu „Staatsakt“, státní akt, státní jednání. Považovali to tedy za událost státu, Německa, nikoli církve. Přesto je to pro mnohé – zejména pro zarpulité katolíky a zarputilé luterány (a protestanty vůbec) – „pouhý“ teologický spor, který před půltisíciletím rozštěpil křesťanství a po roce 1054, kdy se od římskokatolické církve oddělila církev pravoslavná, způsobil další štěpení (a tím údajně oslabení) církve. Jiní zdůrazňují Lutherovu roli ve vyvolání reformace (a tím nároku k modernímu světu, k nové době, k individualismu a k úplně novému pojetí lidské svobody).

Nás v IVK méně zajímá onen teologický spor. Nám jde více o to, zda Martin Luther před pěti sty lety uvolnil kámen, který „už potom nebylo možné zastavit a který svět navždy změnil“ (jak řekla 31. října ve svém projevu ve Wittenbergu Angela Merkelová), a zda ho změnil v pozitivním směru nebo

zda „arcikacíř a lotr“ Luther rozštěpil církev (nadpis v Echo 24), vyvolal třicetiletou válku, svým spisem proti Židům málem ospravedlňoval Hitlerovo řádění a svou ženitbou s řádovou sestrou (v roce 1525) porušil celibát a svůj mnišský slib a tím přispěl k dnešním postojům papeže Františka?

Nejsem teolog, a proto mám sklon zdůrazňovat to neteologické, podobně jako němečtí politici. Německá kancléřka nikoli náhodou ve svém projevu dělala totéž (málokdy s ní mohu souhlasit), nikoli náhodou německý prezident Steinmeier (také ve Wittenbergu, ale už v květnu letošního roku) řekl, že Lutherem byl „změněn svět, nejen svět víry“. Dále hovořil „o jeho odvaze, o pevnosti jeho víry a o síle jeho slov“. Zaujal mne jeho výrok, že „by s námi byl dnes Martin Luther velmi spokojen“, o čemž velmi pochybuji. Jeho silné spirituální citění a jeho zásadovost by asi dnešní svět přijmout nemohly.

Vím, že někteří jiní budou zdůrazňovat tragické důsledky následných náboženských válek, že budou říkat, že v průběhu času Luther velmi silně přitvrzoval svůj boj s církevním establishmentem (zejména svým dílem z roku 1545 „Proti římskému papežství, založenému ďáblem“), ale je vůbec možné v souboji s nic nevidícím a nic neslyšícím establishmentem nepřitvrzovat? Je možné, abychom v konfrontaci s dneš-

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

NÁRODNÍ
MUZEUM

Institut Václava Klause ve spolupráci s Národním muzeem
si Vás dovoluje pozvat na diskusi

KLAUS – MEČIAR

ČTVRTSTOLETÍ NOVÉ ČESKÉ A SLOVENSKÉ STÁTNOSTI

Vystupující:

Václav Klaus
premiér České republiky

Vladimír Mečiar
premiér Slovenské republiky

Moderátor: **Daniel Takáč** (Česká televize)

Pondělí 11. prosince 2017, 17.00 hodin
Budova bývalého Federálního shromáždění, Vinohradská 1, Praha 1
(vstup návštěvníkům vchodem od ulice Vinohradská)

ním chováním evropských elit my nezačali přitvrzovat? Máme na vybranou? Měl Luther na vybranou?

Má pravdu německá kancléřka, že tehdejší církevní „reformátoři zůstali uvězněni ve středověku“ a že dnes je třeba „učit se toleranci“ a že je „tolerance duší Evropy“? To skutečně řekla, to není špatný překlad. Ona to samozřejmě dále rozvíjela jako obhajobu „heterogenity a kulturní různosti“ a nepřímo to využila jako obhajobu svých údajně tolerantních postojů k masové migraci.

Já vidím v Lutherovi (podobně jako v Husovi) člověka vzpouzejícího se své době, odmítajícího postoje církevního establishmentu, privatizujícího (a personalizujícího) nábo-

ženskou víru (a konec konců i pohled na ekonomiku – viz známé úvahy Maxe Webera o zásluze Lutherovy reformace ke zrodu a šíření kapitalismu) a rezolutně odmítajícího jakýkoli hodnotový relativismus (asi by mu byl bližší papež Benedikt než papež František). Nemyslím, že tento jeho přínos je správné snižovat tím, že

- protestantské Německo bylo po tři následující století baštou absolutismu;
- že moderní dobu zahájila renesance, nikoli reformace;
- že Luther nebyl originální a rozsáhle si vypůjčoval od Augustina, Wycliffa, Husa a dalších, jak argumentuje ve svém kritickém článku Daniel Johnson (Standpoint, listopad 2017).

Nejsem obhájcem rebelství (jakkoli jsem byl v mládí oslněn Camusovým „Revolující člověkem“). Nemyslím si, že každý uvolněný kámen či kamínek vyvolá tu správnou lavinu, ale nemohu přijmout tezi, že Luther způsobil dnešní odklon od víry a že přispěl k přijetí ideologie relativismu. Je možné věřit v to, že přirozená, spontánní evoluce povede vždy (nebo ve většině případů) k pozitivnímu vývoji? Že není občas třeba „přibít na vrata“ nějaké papíry s tezemi polemizujícími s dneškem? I když se to elitám nelíbí? Někdo na té cestě odvaluje balvany velké, někdo aspoň malé. Luther asi ty velké.

Týden č. 46/2017

Martin Luther a naše doba

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Pět století, která uběhly od památného vystoupení Martina Luthera, je příležitost k zamyšlení nad jeho odkazem dnešku i přes to, že náš moderní svět se zdá být velmi vzdálen duchovní atmosféře počátku 16. století. Spory a vášně, které zmítaly tehdejší křesťanskou Evropou a vyústily ve třicetileté vraždění a vlny nucené masové náboženské emigrace, se zdají být dávno zapomenuty a překonány historií.

Jsem však přesvědčen, že aktuálnost Lutherova příkladu pro naši současnost je větší, než si myslíme. Luther stojí u kolébky moderní západní civilizace stejně jako renesanční umělci a humanisté či jako pozdější osvícenci. Jeho dílo a vůbec celá náboženská reformace ve všech jejích směrech a podobách obrátila pozornost křesťanské Evropy znovu k člověku, k jednotlivci. Najednou začalo platit, že nezáleží

pouze na mocných tehdejšího feudálního světa, ale že důležitý je každý jednotlivý člověk, jeho vztah k Bohu i jeho pozemský život. Reformace svým důrazem na lidskou individualitu a odpovědnost rozbila strunou středověkou společenskou nehybnost a vytvořila duchovní předpoklady pro postupný vznik moderní společnosti. Náboženství se díky ní mohlo stát soukromou věcí člověka a tím se otevřel prostor pro svobodu myšlení a konání. V krátké době ty země na severu Evropy, v nichž reformace zvítězila, zaznamenaly všestranný ekonomický a společenský rozkvět a překonaly tradiční centra evropské civilizace ve Středomoří. To nezůstalo bez odezvy.

Luther a reformace znamenali potřebný impulz i pro katolickou církev a katolický svět. V zápase s protestantismem se katolická církev musela obrodit a stát „konkurenceschopnou“. Tridentyjský koncil, jezuitský řád a baroko byly bezprostřední katolickou odpovědí na Lutherovu výzvu v době, která nebyla „temnou“, jak jsme se na ni u nás zvykli dívat spolu s Aloisem Jiráskem. Bylo to naopak – i katolicismus se musel obrátit k člověku a síle a opravdovosti jeho víry, jejíž

oslavou jsou všechny ty úžasné barokní památky, které zdobí právě naši zemi. I katolická Evropa rychle následovala protestantský sever na cestě k moderní společnosti.

Lutherův význam si dnes uvědomujeme obzvláště silně v konfrontaci s jiným světovým náboženstvím – islámem, jehož vyznavači náhle a bez přípravy pronikají do naší západní civilizace, což má na obou stranách za následek velmi často nepochopení, nekompatibilitu hodnot a životních vzorců, vzájemnou izolaci a agresí. Islám bohužel neměl svého Luthera, svou reformaci. Nikdo v jeho rámci nehledal a nenašel cestu, jak se vyrovnat s individualismem a modernitou. Primitivní a doslovný fundamentalismus takovou cestou bezpochyby není.

Proto i dnes islám – ještě více než středověké křesťanství – vytváří nad společností kolektivistickou krustu činící si nárok na veškerý duchovní prostor a nikdo dosud neukázal cestu, tak jako Martin Luther před pěti staletími v Evropě, jak islámské náboženství smířit s nároky moderní doby. Islám na svého Luthera a reformaci stále čeká. I to je třeba připomínat při letošním velkém lutherovském výročí.

Martin Luther: Nemohu jinak

Zdeněk Kučera
profesor Husitské
teologické fakulty UK

Reformace bývá v českém myšlenkovém obzoru spojována s „evropským příběhem Mistra Jana na Kostnickém koncilu“ (Seibt), jenž se udál v čase hluboké krize pozdního středověku roku 1415. Jeho klíčovými slovy jsou setrvání v poznané pravdě tváří v tvář smrti (Jan Pavel II.), hledání spravedlivého soudu (Seibt) nebo osobní ručení a osobnost jako střed etického jednání (Havel).

Z biblického personalismu odvozené vnímání člověka ve společnosti jako centra

poznání a utrpení je spojnicí – z našeho filozofického pohledu – Jana Husa s Martinem Lutherem (1483–1546) i s naší přítomností.

Paradigma vidění Boha, člověka a světa je v čase říšského sněmu ve Wormsu (1521) jiné. Desakralizace církevní instituce významně pokročila (Cusanus, Idiota de sapientia, 1450, tisk 1488), světská moc je vnímána sekulárně (Machiavelli, Il Principe 1513, tisk 1532), abychom zmínili jen vztah církev a stát. Konečnost prostoru je myšlenkově odkryta, člověk – zatím chce být jen člověkem – homo es, siste in homine (Borllettus 1516).

Luther sám neruší hlavní dogmata, hledá novou cestu ke spáse. Ta není předmětná (přijímání eucharistie, morální praktiky),

nýbrž vztahová – sola fide, sola gratia – skrze víru a skrze milost. Znamená podstatný posun k odhalování subjektu a subjektivity pochopení člověka. Výsledkem je i nové rozdělení duchovního obzoru podle konfesního pojetí a příslušnosti. Vrcholem je třicetiletý zápas mezi katolicismem a protestantismem.

Nuž, co z toho všeho je aktuální, co vede k činům, co současníka oslovuje či zavazuje? Je to – pro současnou dobu relativismu – Lutherovo celoživotní nasazení, angažovanost celé geniální osobnosti, jejímž symbolem je jeho výrok: Zde jsem. Nemohu jinak. Ostatně není to tak dávno, kdy Martin Luther (King) prohlásil: Mám sen. Protože se celým životem pro sen angažoval, byl zavražděn. Co k tomu dodat?

Paličatost a hrubost není program

Jindřich Forejt
Institut Václava Klause

Poslední říjnový den letošního roku uplynulo přesně 500 let od chvíle, kdy se začaly psát dějiny reformace. 31. října 1517 měl totiž podle tradované legendy Martin Luther přibít na dveře kostela v německém Wittenbergu soupis svých slavných 95 tezí kritizujících nešvary tehdejší katolické církve. Tedy – přesněji řečeno – té církve, které byl on sám členem coby mnich, kněz a teolog. Dnes víme, že tento tolikrát zmiňovaný a barvitě líčený krok neohroženého kazatele je pouhou fikcí, jejíž rozšíření sloužilo ke zdůraznění symboliky rodícího se protestního hnutí. Ptáme-li se nyní – půl tisíciletí poté – na aktuálnost myšlenek Martina Luthera, je třeba zmínit se v první řadě o něm samotném a jeho obraze v dějinách.

Martin Luther nedokázal své církvi, v níž byl pokřtěn, vychován, jejíž vzdělání i svátosti přijal, zůstat, ale stal se reformátorem proti ní.

Základem nového učení byl útok na působení středověké církve, která se potýkala s vážnými problémy. Jejich dramatické líčení se již dávno stalo součástí historického klíše. Není snaha krizi církevních institucí a potíže jejich hodnostářů v období 16. sto-

letí jakkoli bagatelizovat, spíše je záhodno poukázat na prastarou pravdu, jež byla tehdy stejně platná jako dnes: neúčinnější pomoc přichází od těch, kteří pomoci chtějí, problém znají a dokáží tento nejen pojmenovat, ale k jeho nápravě nabídnout i účinné řešení. Stejně tak může od „zasvěcených“ přijít nejbolestivější zásah a útok, neboť ví, kde, kdy a jak provést účinný výpad.

Renesanční doba tak vedle sebe (a posléze proti sobě) postavila dva učence – Erasma Rotterdamského a Martina Luthera. První z nich (autor slavného spisu „Chvála bláznovství“) se snažil o řešení krize církve při zachování své věrnosti k ní. Lutherova volba spočívala v postupném přerodu smířlivého přístupu v zarputilost a bojovnou vyhraněnost. Erasmus mu píše: „*Kvílíme všichni nad nešťastným rozkolem, který šíříš všude po světě kvůli svému paličatému, nespoutanému a vzpurnému rozumu.*“

Tragické je zejména to, že Martin Luther nedokázal ve své církvi, v níž byl pokřtěn, vychován, jejíž vzdělání i svátosti přijal, zůstat, ale stal se reformátorem proti ní. Nezpochybňuji nikterak jeho osobní přesvědčení a oprávněnost některých požadavků volajících po změně zneklidňujícího stavu věcí. Radikální postoje však nesměřovaly k vyjasnění sporných bodů v nauce, ale k vyhocení názorů. Za „katolické“ navíc Luther považoval i to, co jím nebylo.

V jeho osobnosti lze kromě toho pozorovat mnoho nešvarů: s přibývajícím věkem rostla jeho podrážděnost, paličatost

a i hrubost, s jakou napadal své oponenty. Důležitý byl rovněž střet ne zrovna kompatibilní německé a italské mentality, což je v konfliktu s Římem mnohdy patrné. Vznikla atmosféra „kdo z koho“, v níž se Lutherovi současníci začali dělit na bojovně protikatolické luterány a protiluterské katolíky. Evropský kontinent zachvátily náboženské rozbroje a války.

Renesanční doba tak vedle sebe (a posléze proti sobě) postavila dva učence – Erasma Rotterdamského a Martina Luthera.

A jak je to s Lutherovou aktuálností? Různé dějinné epochy si ho dokázaly obdivuhodně „přivlastnit“ a učinit z jeho postavy svůj symbol. V roce 1717 tak byl Luther stylizován do podoby raného osvícence bojujícího proti středověkému tmářství. O sto let později se se stal v rámci nábožensko-národní oslavy národním hrdinou. V 19. století byl zase prezentován jako „otec-zakladatel“ Německé říše. Jeho známé protizidovské postoje (ve své době požadoval, aby Židům byly odňaty knihy a synagogy zničeny ohněm) z něho učinily „spojence“ nacistického režimu. V NDR ho pro změnu neváhali líčit jako zásadního revolučního činitele...

Martin Luther byl bezpochyby významným představitelem své doby. Chápeme však skutečně důvody nejistoty, jež ho trápily, a rozumíme jeho názorům? Reálné hodnocení tohoto muže (zbavené glorifikačních snah) by dle mého názoru určilo jeho možnou pravou – nepodbíživou – aktuálnost. ■

NABÍZÍME

Marie Terezie 300 let od narození

Jiří Weigl, Jan Sechter, Ferdinand Trauttmansdorff
Jaroslav Čechura, Jindřich Forejt, Karl Vocelka
Vladimír Liška, Milan Hlavačka, Eduard Maur
Josef Pekař, Václav Junek, Michal Škořepa

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Publikace č. 39/2017

Institut Václava Klause nabízí sborník „Marie Terezie – 300 let od narození“ (2017), do něhož přispěli **Jiří Weigl, Jan Sechter, Ferdinand Trauttmansdorff, Jaroslav Čechura, Jindřich Forejt, Karl Vocelka, Vladimír Liška, Milan Hlavačka, Eduard Maur, Josef Pekař, Václav Junek a Michal Škořepa.** V příloze je Pragmatická sankce z 19. dubna 1713, patent Marie Terezie o všeobecném školním řádu a robotní patent. Nechybí ani reprodukce barevných obrazů Marie Terezie. Editory jsou **Marek Loužek a Jana Čechurová.**

130 stran, cena 165 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

OTÁZKA IVK

Proč nejsou výsledky českých parlamentních voleb koncem demokracie, jak tvrdí někteří komentátoři?

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Ohrožením či dokonce koncem demokracie se u nás straší dlouhodobě. Přitom naše země trpí zcela opačným problémem – prohlubující se nefunkčností politického systému. Naším problémem je dlouhodobá paralýza vládnutí, nikoliv nástup diktatury. Volební systém trvale produkuje slabé vlády na základě nekompatibilních koalic, které nejsou schopny uskutečňovat žádný konzistentní ambicióznější program doma, ani vážně a silně prosazovat národní zájmy navenek.

Permanentní hašteření na všech úrovních paralyzuje politické rozhodování, které podléhá tlaku různých parciálních nátlakových aktivistických či byznysových skupin a je nahrazováno nikomu neodpovědnou svévolí bujících „nezávislých“ úřadů a institucí. Výsledkem je všestranná nevykonnost veřejné správy, plýtvání zdroji a obelhávání a manipulace veřejnosti. Neschopnost politiků v tomto systému vládnout je kompenzována alibistickým a kapitulantským útekem pod kuratelou a diktát Bruselu.

Voliči dali ve volbách jasně najevo, že tuto dnešní podobu české demokracie příliš neocenují. Přestaňme se proto strašit a hledejme cesty, jak náš politický systém učinit funkční a srozumitelný pro občany. Volby k tomu daly příležitost.

Jan Keller
poslanec Evropského parlamentu za ČSSD

Demokracie v České republice skutečně může být ohrožena. Určitě však ne kvůli výsledkům parlamentních voleb. Od toho jsou přece svobodné volby, aby v nich občané mohli vyjádřit své preference, a to dokonce i v případě, že jsou odlišné od preferencí některých komentátorů.

Nebezpečí pro demokracii vidím spíše ve zlovyku, který se u nás v poslední době rozmáhá. Spočívá v tom, že stoupenci osob či celých politických stran, které ve volbách neuspěly, hlasitě odmítají uzнат jejich výsledek, pomlouvají vítěze voleb, snaží se je zesměšnit a prohláší, že oni takový výsledek prostě přijmout nehodlají.

Bohužel se tak chovají i někteří komentátoři, kteří očividně nepochopili, v čem spočívá smysl komentování věcí veřejných. Úlohou komentátora není předepisovat lidem, co si mají myslet a koho mají volit. Jeho úlohou je pečlivě analyzovat, proč se lidé naprosto svébytně a svobodně rozhodli podpořit právě toho či onoho kandidáta, tu či onu stranu. Protože řada komentátorů není schopna podobnou analýzu ani v náznaku provést, uchylují se ke kádrování těch, kdo byli ve volbách úspěšní prostě proto, že přesvědčili větší počet voličů.

Vytvářejí tak zcela mylný dojem, že pro utváření demokratických poměrů je hlas samotných občanů jaksi nadbytečný. Jen v případě, že by byl výběr a složení politické reprezentace přenechán těm komentátorům, kteří mají na správný názor monopol, byla by demokracie zachráněna.

Nesouhlas s takto neskutečně domyšlivými komentátory je pro udržování demokratických pořádků pochopitelně mnohem přírodnější než snaha kádrovat bez jakéhokoliv mandátu ty, kdo ve volbách mandát získali.

Miroslav Macek
bývalý místopředseda ODS

Vše záleží na definici pojmu „demokracie“. Pokud neulpíme na poněkud otrockém překladu, že jde o „vládu lidu“, pak seznáme, že hlavním rysem demokratického systému je setrvalá možnost změny současné vlády a její politiky dalšími volbami. Z tohoto hlediska po našich letošních volbách o žádný konec demokracie rozhodně nejde.

Druhou věcí ovšem je, že tato možnost změny současné vládní politiky může být leckdy leckým snížena a zobtížněna. Ať už jde o působení masmédií, kupování voličů různými výhodami a úlitbami na úkor druhých, či omezování vstupu do politického ringu, potlačování či umenšování rozhodujících informací, ostrakizaci apod. Právě na tyto oblasti by se tedy měl spíš upírat orlí zrak voličů a nepropadat lacinému nálepkování.

Jan Koucký
investiční bankér

Výsledky letošních voleb potvrzují trend, který započal již před volbami v roce 2013.

Podpora tradičních stran klesá a roste obliba protestních stran a hnutí. V roce 2006 byl součet hlasů ODS a ČSSD 67,70 %. O jedenáct let později jsme na výsledku 18,59 %. Z mého pohledu jde o jasný vzkaz voličů, který dali ve svobodných a demokratických volbách. Jakékoliv zpochybňování relevantnosti odevzdaných hlasů musíme rázně a kategoricky odmítnout.

V povolebním čase mluví o konci či obraně demokracie ti, které sama demokracie svými standardními procesy připravila o moc a vliv. Vlastně mluvíme o stále stejné skupince lidí, která nás pravidelně varuje, že je česká demokracie v ohrožení. Těmto lidem však nikdy nešlo o klasickou parlamentní demokracii. Jde o stoupence tzv. elitářské demokracie, ve které má rozhodující slovo „rada moudrých“, která je, na rozdíl od běžných občanů, dostatečně kompetentní k tomu, aby činila zásadní rozhodnutí.

Volič je tak pro „elitáře“ úhlavním nepřítelem. Proto je nutné dát mu co možná nejmenší prostor k vyjádření názoru. A přitom ho stále držet v iluzi, že je to on, kdo rozhoduje o budoucnosti své země. Případně mu dát příležitost svou chybnou volbu napravit v opakovaném hlasování.

Pro názornost stačí vzpomenout na opakování irského referenda o Lisabonské smlouvě. V Irsku, ve kterém se v jako jediné zemi EU konalo referendum o Lisabonské smlouvě, to voliči napodruhé rozhodli „správně“. Možná i z tohoto důvodu si někteří naši „elitáři“ pohrávají s myšlenkou předčasných parlamentních voleb. Zřejmě žijí v bláhové naději, že si voliči svou chybu uvědomí a oni se tak bez větších problémů vrátí zpět do sedla. Mám ale pocit, že by to dopadlo přesně naopak.

Ivo Strejček
člen správní rady IVK

Ne, těmito parlamentními volbami konec demokracie v Čechách nenastal. Domnívají se naši komentátoři, že volby proběhly nedemokraticky? Nebo fabulují (na základě čeho?), že ze svobodných voleb vzešlé politické uspořádání sněmovny vyústí v nějaké budoucí nedemokratické uspořádání České republiky? Myslíte si, že nástup nových politických formací, které si lidé svobodně vybrali, jsou uskupení nedemokratická s nedemokratickými cíli? Ať si o leckom v současné české politice myslíme cokoliv, nic z takové argumenta-

ce za konec demokracie u nás nelze nepovažovat.

Ale to, že tyto volby koncem něčeho byly, pravdou je. Tyto volby byly koncem starého dobrého myšlenkového světa, na jehož pilířích byl budován náš polistopadový kapitalismus. Tradiční střet, jehož obsahem byla obhajoba ekonomických zájmů rozhodujících voličských skupin, byl nahrazen obsahově odlišným sporem o hodnoty charakterizující naši civilizaci. Důkazem je překvapivě drsný úpadek tradiční sociální levice a potvrzení slábnoucí podpory komunistů (a tedy i faktu, že komunismus již není třeba považovat za hlavní ohrožení svobody). Starý svět mizí, o čemž svědčí pokračující trend oslabování velkých, kdysi rozhodujících politických stran, jehož důsledkem je nežádoucí a škodlivá fragmentace politické scény a vzestup mladých energických uskupení. Stále častěji se prosazuje představa, že „stará“ nepřímá parlamentní demokracie je příliš nevykonná a pomalá a má být nahrazována prvky demokracie přímé.

Česká politika, a proto i výsledky českých voleb nestojí mimo okolní euroatlantický politický kontext. I tam dochází k podobným, často ještě hlubším proměnám společnosti. Otázka proto nestojí tak, zda jsou výsledky českých voleb koncem naší demokracie. Otázka je závažnější a stojí tak, zda proměny, které naše politika ze svého okolí absorbuje a vstřebává, nejsou výrazem konce celé západní demokracie – a tedy i Západu, jak jsme jej znali.

Vojtěch Kotyza
konzultant

Výsledky svobodných voleb nemohou být pokládány za ohrožení demokracie, ale naopak za její potvrzení. Pro nás, co jsme prožili čtyřicet let v komunistickém systému, je již samotné tvrzení o ohrožení demokracie trapné, až stupidní. Co ale je znepokojující, je neschopnost, dokonce i odmítání výsledky svobodných voleb přijmout. Jaká by byla reakce, kdyby podobného volebního výsledku jako dnes ANO dosáhla např. TOP 09. Byl by to také konec demokracie?

Jako jinde, tak i u nás se našli mudrlanti, kteří poukazují na nízké vzdělání voličů, na jejich „venkovanství“ jako na příčinu toho, že nepochopili „správnou cestu“. Ti kritici z výšin vlastního pocitu nadřazenosti se zřejmě domnívají, že „obyčejní lidé“ nejsou schopni pochopit složitosti dnešního světa. Ano, ti obyčejní lidé chtějí, aby žili v bezpečí, aby je neokrádali obchodníci, aby jim státní správa pomáhala, a nikoli vládla, aby dostávali mzdu, ze které se dá žít, aby jejich děti vychovávali kvalifikovaní a moudří učitelé apod. A podle svých „obyčejných potřeb“ volí. Mají na to právo!

Nedávné volby se konaly v situaci narůstajícího zklamání z politického i společenského vývoje. Tradiční strany rezignovaly na vlastní politické (ideové) poslání a zajímají se převážně jen o získání a udržení moci. Státní správa neřeší strategické a koncepční úlohy státu, jakými jsou třeba dopravní síť, perspektiva energetiky, efektivita školství, koncepce zdravotnictví, potravinová soběstačnost a potřebná národohospodářská struktura. Ve společnosti se pak prohloubily majetkové rozdíly do té míry, že stále roste počet lidí vyžadujících různé formy podpory a narůstá bezdomovectví.

Pokud jde o mezinárodní postavení ČR, pak se těžko ubráníme pocitu, že se stále více stáváme nesvéprávnou zemí, o které rozhodují jiní, že jsme stali jakousi vnitřní kolonií EU. Lidé mají pocit, že naše vládní reprezentace se v orgánech EU více stará o osobní prospěch než o zájmy občanů této země. Z armády se stal víceméně expediční sbor, který není dimenzován pro obranu ČR, ale je vyslán do zahraničí na podporu zájmů jiných zemí.

Není divu, že občané volí ty, kteří jim slibují změnu k lepšímu. Do jaké míry pak očekávání voličů naplní, se teprve ukáže. Ale, žádná strana nemá v programu demontáž demokratického systému v zemi, ani neexistují náznaky něčeho podobného.

Winston Churchill říkal, že „parlamentní demokracie je nejlepším ze všech nedokonalých společenských systémů“, čímž zřejmě mínil, že ideální uspořádání lidské společnosti neexistuje. A tak se musíme smířit s tím, že většina rozhoduje. I když se to nám osobně nemusí líbit.

Petr Hampel
sociolog

Začátkem 90. let skupina neomarxistických intelektuálů ukradla z veřejného diskurzu slova pravda a láska. Teď se děje totéž se slovem demokracie. Začalo být používáno ve významu, který je v hrubém rozporu s jeho původním slovníkovým obsahem. Nově začíná být výrazem „demokracie“ označována vláda úzké pseudoelity, která se cítí být novou aristokracií. Čím více je tato pseudoelita schopná vnutit svou vůli masám běžných občanů, tím demokratičtěji ji žijeme, je nám sdělováno.

Můžeme se tak např. dočíst, že demokracie je údajně ohrožena, když lid může prosadit svou vůli prostřednictvím referenda. Je možné skutečně zpochybňovat, zda lidová hlasování vedou k moudrým výsledkům, ale je absurdní tvrdit, že jsou nedemokratická. Jindy čteme, že demokracie je ohrožena, pokud občané mohou navzájem necenzurovaně komunikovat a pokud mohou dokonce zpochybňovat tvrzení předkláda-

ná vládou. Opět je původní význam slova demokracie převrácen.

Pokud respektujeme běžný zavedený význam slova demokracie, je zjevné, že české země jsou dnes prostorem více demokratickým než před několika měsíci. Vůle lidu začíná hrát určitou roli. Lidé měli dost dosaavadního způsobu vládnutí a tradičním stranám byla odebrána moc. Lidé jsou hrubě nespokojeni se způsobem, jakým evropská byrokracie zasahuje do jejich životů, a euroskeptické skupiny posílily.

Možná jsou ohroženy některé zvyklosti nebo dokonce procedury zapsané v současném znění ústavy. Ale jsou ohroženy proto, že většina občanů došla k názoru, že jsou bezvýznamné, zbytečné nebo dokonce škodlivé. Demokracie tím ohrožena není. Spíše naopak. Demokracie je ohrožena pouze v tom smyslu, že ten samotný výraz je nám před očima kraden a zभावován významu. Podobně jako se už stalo s pravdou a láskou.

Erik Best
novinář

Proč nejsou výsledky českých parlamentních voleb koncem demokracie, jak tvrdí někteří komentátoři? V angličtině takové otázce říkáme „loaded question“ či v právním kontextu „leading question“ (sugestivní otázka). Chcete po mně, abych zareagoval impulzivně a řekl, že výsledky parlamentních voleb nejsou v žádném případě koncem demokracie. Návodné otázky tohoto typu teď v Americe běžně používají všichni, kdo chtějí přesvědčit celý svět o tom, že demokracie zvolením Donalda Trumpa skončila. Žádný jiný názor není tolerován. Takže vám gratuluji, že proti nim používáte jejich vlastní zbraně.

Výsledky českých voleb jsou skutečně z pohledu těchto lidí koncem demokracie, protože ohrožují jejich svět. Anž bychom se nutně museli rozhodnout, jestli je Donald Trump lepší nebo horší než Hillary Clintonová, nebo jestli je Andrej Babiš lepší nebo horší než Lubomír Zaorálek, můžeme říci, že rozdíly mezi nimi nejsou zdaleka tak zásadní, jako škarohlídi tvrdí. Určité skupině lidí možná volební výsledky v Americe nebo v ČR přijdou vhod více než jiným, země jako takové ale budou pokračovat ve vytyčeném směru. Názorové rozdíly se vejdou do mantinelů běžné politické soutěže. Pokud se kritikům Trumpa a Babiše nelíbí směr, jakým se jejich země již několik desetiletí ubírají, znamená to, že se jim nelíbí plody jejich vlastní práce.

Babiš s oblibou říká, že ho stvořili ti, kdo jej teď kritizují. Teď ho ale potřebují více než kdy dřív. Potřebují na něho svalit vinu za problémy, které sami vytvořili. Až se dosta-

nou zpátky k moci, bude demokracie v jejich očích zase vzkvétat, bez ohledu na to, jak moc jí v mezichase ublížili.

Vratislav Hlubeček
publicista

Poslední parlamentní volby byly jen částečným překvapením. Vítězství Babišova ANO se čekalo, a tak překvapením byl jen počet hlasů pro SPD T. Okamury a pro Piráty. Možná největším překvapením byl však sešup tradičních politických stran s výjimkou ODS. Ale není divu. Příliš zkostratily ve svých názorech a přestaly se zajímat o to, co lidi trápí a z čeho mají obavy. Zvykly si lidi spíše vychovávat, než jim rozumět. Ve svém úsilí budovat svět, jaký by měl podle nich být, se příliš vzdálily tomu, jaký svět ve skutečnosti je. Třeba migrační krizi prostě nezvládly. A to ještě více ty západoevropské než ty naše. Teď spolu se sluníčkáři volají, že výsledek voleb je ohrožením demokracie. Ale lidé si v demokratických volbách jen zvolili jiné subjekty, od kterých očekávají, že budou lépe reflektovat jejich zájmy a chránit je.

Netradiční vítězné subjekty nijak nenačnou, že by chtěly zásadním způsobem měnit náš ústavní pořádek a s výjimkou SPD s důrazem na přímou demokracii ani vládnout jiným způsobem. Ostatně ANO to prokázalo už v současné koalici. Co se naopak jeví jako málo demokratické, je až frenetické odmítání stran jít do koalice s vítězem voleb. K tomu v klasických demokratických státech nedochází a je to jasné opovrhování vůlí občanů. Aby strana mohla smysluplně uplatňovat svůj program, musí

se podílet na vládě. Jinak je to jen o nic řešících rozpravách v parlamentu. Kladným historickým příkladem je KDU-ČSL. Někteří jí sice vyčítají, že chce být ve vládě „za každou cenu“, ale ona tak může prosadit část svých priorit a navíc vyvažuje příliš rozdávačnou levici. Je zároveň i pojistkou proti případnému excesu nejsilnější strany, protože může koalici opustit. Pokud si klasické strany budou libovat v opozici a neumožní ani menšinovou vládu, spláchnou ještě více nad výdělkem v příštích volbách. Ať už normálních nebo předčasných.

Lubomír Kopeček
profesor Fakulty
sociálních studií
MU v Brně

Dají se samozřejmě najít argumenty, proč nejde o konec demokracie. S nástupem vlády, ve které bude klíčové ANO Andreje Babiše, se zjevně neodehraje politické zemětřesení. I kdyby ANO chtělo, jeho volební vítězství pro něco takového není dostatečné. Nemá nadpoloviční většinu a už vůbec ne ústavní většinu ve sněmovně, aby mohlo radikálně měnit politický systém. Navíc existuje řada brzdících hráčů a prvků, ať už jsou to Senát, decentralizovaná struktura státu, Ústavní soud nebo stále ještě poměrně velký počet médií nespojených s Babišem.

Avšak vítězství ANO bezesporu představuje pro liberální demokracii riziko, což souvisí s Babišovou vizí o vládnutí. Dovolil bych si citovat z jednoho jeho rozhovoru už z doby zakládání ANO: „Já jsem manažer. V parlamentu mají být politici a ve vládě manažeri.“ (Aktuálně.cz 27. 10. 2012). Slogany o efektivním manažerském řízení jsou do-

dnes neodmyslitelnou součástí performan- ce ANO. Stačí připomenout i pro letošní volby využitě heslo: „Budeme řídit stát jako firmu.“

I bez parlamentní většiny přístup k vládní moci umožňuje významně ovlivňovat prakticky všechny sféry v tomto státě, ať už jsou to ekonomika, média (nejenom ta veřejnoprávní), policie, justice nebo univerzity. Drtivé dopady zajišťovacích příkazů na některé firmy jsou známé. Něco podobného jde udělat a není k tomu potřeba parlamentní většina, abych přiškrtil některé vysokoškolské obory. Proč mít tolik studentů politologie, sociologie nebo ekonomie? Argumentace může znít: Jejich studium stojí peníze, často pak stejně dělají něco úplně jiného, než vystudovali, a je jich tedy zbytečně mnoho. Podobně lze ovlivnit obsazování vedení soudů tak, aby bylo vůči ministerstvu spravedlnosti vstřícnější. Dopady to může mít časem i na výběr soudců a jejich rozhodování.

Václav Vlk st.
publicista

Komentátoři zásadně potřebují pro zvýšení prodejnosti či jiné sledovanosti tvrdit, že se blíží katastrofa. Protože by je jinak nikdo ani nebral na vědomí. I když mám milion výhrad vůči Evropské unii, pokud ta bude trvat, vítěz voleb ANO bude „bdělé a ostrážité“, aby si neudělalo v Bruselu nějaký velký problém. Už kvůli tomu, že by to mělo negativní vliv na firmy Agrofertu jinde v EU. Nehledě na dotace.

Demokracie á la „Agrofert“ bude zvenku dodržovat demokratickou fasádu (ostat-

NABÍZÍME

Veta prezidenta Václava Klause

sestavil Ladislav Jakl

Publikace č. 32/2017

INSTITUT
VÁCLAVA
KLAUSE

Institut Václava Klause nabízí sborník „**Veta prezidenta Václava Klause**“ (2017). První část vysvětluje prezidentské veto v českém legislativním procesu. Druhá část ukazuje veta jako demonstrace postoje k vývoji českého právního řádu. Další části přináší veta z období vlád Vladimíra Špidly, Stanislava Grosse, Jiřího Paroubka, Mirka Topolánka, Jana Fischera a Petra Nečase. Doslov napsal editor **Ladislav Jakl**.

130 stran, cena 100 Kč

objednávky na: www.institutvk.cz

ne i Írán na vnějšek dodržuje např. volby). Takže je spíše otázka se ptát, jaká bude příští demokracie. To, co se vyvinulo po roce 1989 a zhroutilo se do politiky ovládané aktivisty a za nimi stojícími byznysovými silami, se pomalu změnilo na karikaturu skutečné demokracie pod ideologiemi ekofanatizmu, genderu, a obecně pomatenců ideologie „politické korektnosti“. Právě to voliči odmítli.

Spíše by se dalo říci, že se objevila možnost tento úpadkový směr „europolitiky“ změnit. Strany vůdcovského typu mají však tendenci sklouzávat do pseudodemokracie na vůdcovském principu, charakterizované sklonem ke kultu technokracie v řízení společnosti a ekonomické role státu chápaného korporativisticky.

Daniel Kaiser
komentátor Echo24.cz

Samozřejmě že letošní volby nejsou koncem demokracie. Ono to zas až tolik komentátorů netvrdilo a netvrdí. Všiml jsem si toho v nějaké míře jen před volbami: Jdi volit, abys ještě mohl volit příště – ale to šlo na vrub vzrušené kampani, v případě Miroslava Kalouska pak strachu o to, aby se vůbec dostal do sněmovny. Český národ si většinou buď aktivně přál, aby Andrej Babiš dostal šanci předvést, co v něm je, nebo mu to nevadilo natolik, aby se zvedl a volil strany, které slibovaly, že s ním vládnout za žádných okolností nebudou (TOP 09, ODS, s otazníkem STAN). Proto se Babiš premiérem stane, tedy: demokracie zafungovala.

Zároveň bych přičinil dvě ALE: Jednak demokracie svým způsobem naopak dost

možná přibude, chystá se zákon o obecném referendu a referendum, s výjimkou zásadních věcí (vstup do eurozóny), kde naopak představuje retardér a potenciálně ochranu základních parametrů stávajícího režimu, bude systém, jak byl nastolen po roce 1989, znehodnocovat.

Jednak pod premiérem Babišem mohou sice všechny vnější parametry systému zůstat zachovány, a přesto se pod povrchem režim změní, opět k horšímu. Premiér bude jistě navrhovat i některé dobré zákony – typickým příkladem je zákon o liniových stavbách (hanba tradičních stran, které ho za dvacet let nedokázaly prosadit) – to bude ta viditelná stránka politiky. A současně způsob, jakým Babiš ovládne a bude zneužívat exekutivu – od zaklekávání na byznysové soupeře zneužíváním státu k převzetí bezpečnostního aparátu – ve výsledku může vést k tomu, že příští volby budou méně rovné, byť v podmínkách obecné demokracie.

Jan Bartoň
technik

Koncem demokracie se straší skoro při každých volbách. Od roku 1989 byly vlastně pouze jediné volby, které ohrožením demokracie neskončily, a to první svobodné volby na jaře roku 1990. Tehdy výrazně vyhrálo Občanské fórum a KSČ získala podstatně méně hlasů (s podobným rozdílem mezi prvním a druhým jako letos!). Od té doby pak každé další volby přinesly „překvapivé“ porážky a vždy si poražení stěžovali, že díky jejich prohře je ohrožena demokracie. A o ohrožení demokracie

se bude jistě mluvit i po prezidentských volbách na počátku příštího roku. Zvláště, když „nějak“ dopadne.

Milena Varadinková
programátorka

Výsledek voleb, jakkoliv se někomu nemusí líbit, sám o sobě není koncem demokracie. Koncem demokracie by bylo až to, kdyby tyto výsledky nebyly politickou reprezentací respektovány. Kdyby například politická reprezentace přistoupila na to, co žádá TOP 09, strana ve volbách na hlavu poražená, která nabádá ostatní strany: pojďme se vykašlat na to, že byly nějaké volby, že nějak dopadly, že nám v nich voliči něco sdělili. Prostě ty volby ignorujeme. Tvařme se, že vůbec nebyly. Nechme raději dál vládnout starou vládu se starým premiérem. Co na tom, že sněmovna, jež jí dala důvěru, už neexistuje. Co na tom, že hlavní vládní strana dostala od voličů výprask, jaký nikdo nepamatuje. Naší jedinou starostí po volbách není převzít svůj díl odpovědnosti za chod země, ale vyštípat toho, kdo to u voličů na celé čáře vyhrál.

Já jsem Babiše nevolila, ale i kdyby měl 51 % (jakože je nejspíš i mít bude, pokud ostatní strany nezmění své hloupé destruktivní chování a situace dospěje k předčasným volbám), nepovažovala bych to za konec demokracie, ale za úplně normální, ba dokonce žádoucí věc. Strana, která vytvoří jednobarevnou většinovou vládu, se totiž nemůže vymlouvat na koaliční partnery, musí sama předvést, co dokáže, a po čtyřech letech jí to my voliči tak jako tak spočítáme. To je demokracie. ■

NABÍZÍME

Tomáš Břicháček
UNIE
ve víru migrační krize

Publikace č. 31/2016

instit
VÁCLAVA
KLÁUSE

Institut Václava Klause nabízí knihu **Tomáše Břicháčka „Unie ve víru migrační krize“** (2016). Právník ministerstva spravedlnosti, který zastupuje ČR v pracovních skupinách Rady EU, přináší ve své nové knize brilantní analýzu evropské migrační krize. První část knihy rozebírá účet za Evropu bez hranic. Druhá část zkoumá ideový přístup unijních elit k migrační krizi. Třetí část diskutuje unijní recepty na řešení migrační krize. Závěr shrnuje vývoj po britském referendu o vystoupení z EU.

262 stran, cena 100 Kč

objednávky na: www.institutvk.cz

Slepé uličky evropské integrace

Hana Lipovská
Ekonomicko-správní
fakulta Masarykovy
univerzity

Evropská komise vydala při příležitosti šedesátí let od podpisu Římských smluv, které letos uplynuly, *Bílou knihu o budoucnosti Evropy* (k dispozici v českém jazyce na stránkách Evropské komise). Přezíravý je již samotný název dokumentu. *Bílá kniha* neřeší problémy Evropy, nýbrž Evropské unie. Evropa na rozdíl od Evropské unie neupadá ani se nerozpadá. V duchu podobné arogance se ostatně nese celý soubor *pěti scénářů reformy*.

Bílá kniha se hlásí k odkazu italského komunisty Altiera Spinelliho a jeho *Manifestu z Ventotene*. Tzv. Manifest *Za svobodnou a sjednocenou Evropu* považuje Komise za základní dokument Unie. Spinelliho pak oslavuje jako otce evropského federalismu. Pro pochopení *Bílé knihy* a cílů Komise je tento text zcela klíčový. Spinelli v *Manifestu* odsuzuje nezávislé národy, neboť právě z nich vyvěrá nenáviděný „kapitalistický imperialismus“. Majitelé půdy jsou pro něj „třída parazitů“, která musí být omezena podobně jako soukromé vlastnictví vůbec. Jediným možným poválečným uspořádáním Evropy jsou *Spojené státy evropské* vzniklé na základě *evropské socialistické revoluce*. Z *Manifestu* si autoři *Bílé knihy* patrně vypůjčili i některé další myšlenky: nutnost založení společné evropské armády, která má nahradit jednotlivé armády národní, či vzdělávání žáků podle požadavků „trhu“ tak, aby ve všech profesích byly shodné průměrné mzdy.

Na těchto ideových základech tedy chce Evropská komise v čele s Junckerem vybudovat Evropu budoucnosti. Používají k tomu řadu pojmů z unijního newspeaku, které na první pohled vypadají nevinně. Hovoří o *nové rodinné struktuře*, aniž by čtenáře upozornili, že touto *novou strukturou* jsou domácnosti homosexuálů vychovávajících děti. Slibují *nová sociální práva*, ale již nezmiňují, že se jedná například o právo na zdraví. Jen zcela mimochodem překvapenému čtenáři sdělují, že současná Evropská unie je založena nikoli na volném trhu, za který celá generace ekonomů bojovala, nýbrž na *sociálně-tržní ekonomice*. Při bližším pohledu je přitom zřejmé, že se nejedná o (značně diskutabilní) *Soziale Marktwirtschaft* freiburské školy: unijní ekonomika má být co možná nejvíce *sociální* a co možná nejméně *tržní*.

Základním problémem současné Unie – alespoň podle *Bílé knihy* – je složitost, kvůli které občané jednotlivých států nechápou „velikost“ evropské myšlenky. Explicitně je občanům vyčítáno, že si nejsou vědomi, co všechno Evropská unie v jejich okolí spolufinancuje. Svět podle bruselských so-

ciálních inženýrů potřebuje jedině: přesun moci z rukou státních a místních orgánů pod kuratelu Bruselu. Touto optikou je nutno číst *Pět scénářů reform pro EU v roce 2025*. Ve skutečnosti se ovšem jedná o scénář jediný – čtyři ostatní jsou vylíčeny v natolik černých odstínech, aby každému uvědomělému Evropanovi bylo zřejmé, že tudy cesta k bruselské prosperitě nevede.

Podle prvního scénáře může Unie pokračovat v dosavadní praxi. V rámci dosavadní praxe však chce Komise – patrně po vzoru Spinelliho – spojení vojenských kapacit národních států. Tato *nulová varianta* je však zřetelně vylíčena jako nevyhovující. *Bílá kniha* ji zjevně obsahuje pouze proto, aby se tak zdůraznila nutnost reformy. Obdobně nevyhovující variantou je druhý scénář: *jednotný trh*. Tento návrat před Maastrichtskou smlouvou by patrně okamžitě podepsal kterýkoli eurealist. Je však zřejmé, že Komise s ním – navzdory mediálním tvrzením – nejen nepočítá, ale přímo jím pohrdá. Nejenže jako u jediného ze scénářů není u *jednotného trhu* uvedena žádná výhoda, autoři navíc vyhrožují *rizikem předhánění se o co nejmenší regulaci*.

Představa, že by národní státy mohly soupeřit snížením daní a zlepšováním tržního prostředí je pro Komisi natolik děsivá, že rychle přechází ke scénáři *vícerychlostní unie*. Tento přístup se opět soustřeďuje na otázky obrany. Výslovně uvádí, že v rámci vícerychlostní unie by část členských států měla koordinovat svůj výzkum, průmyslovou výrobu a veřejné zakázky ve prospěch společné obrany a zahraničních vojenských misí. Realitě bruselských snů se blíží čtvrtý scénář nazvaný *méně a efektivněji*. V tomto režimu by Unie měla vůči členským státům donucující pravomoci v klíčových oblastech (opět pak především v otázkách bezpečnosti a obrany), v ostatních oblastech by přenechala nejnütnější část pravomocí národním vládám.

Všechny zmíněné čtyři reformní cesty jsou však jen úmyslnými jednosměrkami narýso-

vanými pouze proto, aby vynikl pátý scénář *těsné unie*. Podle pátého scénáře by se měly členské státy plně zříci suverenity (v jazyku bruselského newspeaku tedy *sdílet stále více kompetencí a zdrojů*). Při mezinárodních institucích by již nebyly zastupovány jednotlivé státy sedmadvacítky svými vyslanci, neboť by stačil pouze jeden unijní zástupce. Ve světě by tak zmizely české, slovenské nebo polské ambasády a byly by nahrazeny ambasádami EU. Samozřejmostí by bylo založení *Evropské obranné unie*, hospodářské unie a fiskální unie. Jinými slovy – pátý scénář by znamenal dokonalé naplnění Spinelliho snu o Spojených státech evropských.

Spolu s *Bílou knihou* vydalo německé zastoupení Evropské komise dokument *60 dobrých důvodů pro existenci EU. Zastoupení EK v České republice* jej otrocky převzalo (aniž by se kdo zamyslel nad tím, zda český čtenář skutečně má číst kapitoly s názvy „EU podporuje obnovu východní části Německa“, „Němečtí vědci dostávají miliardy z programu EU Horizont 2020“ či „EU se vyplatí – i Německu“). Tato publikace jednoznačně podporuje pátý scénář reformy. Doslova uvádí, že *vrozenou vadou eura je chybějící evropská fiskální unie*. Euro má prý pro země, které se potácejí v krizi, obrovskou výhodu, neboť jim *neumožňuje devalvaci*, a tak je *nutí provádět reformy*. Text se ovšem dotkne i brexitu, aby ovšem ihned dodal, že se k Unii naopak touží připojit Albánie, Makedonie, Černá Hora a Srbsko (již ovšem zapomíná zmínit, že všechny tyto čekatelské státy dohromady mají hrubý domácí produkt čtyřicetkrát nižší než odcházející Velká Británie). V duchu nefalšovaného budovatelského nadšení se pak nesou kapitoly s názvy „EU snižuje počet úmrtí na silnicích“, „Díky EU zlevňují léky“ a „EU posílá mladé lidi na školy do zahraničí“.

Podle *Bílé knihy* i 60 dobrých důvodů máme svobodu volby. Ve skutečnosti nelze pochybovat o tom, který z pěti scénářů bude zvolen. Pokud se Spinelliho sen z ventetonské věznice naplní, stane se Evropská unie žalářem národů. ■

Předplatné na rok 2018

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.

Studentské předplatné 330 Kč.

predplatne@institutvk.cz